

EU setter en stopper for grønnvasking

Den nye taksonomiforordningen (også kjent som klassifiseringsforordningen i norsk rett) omfatter virksomheter som etter regnskapsdirektivet må rapportere på ikke-finansiell informasjon samt finansmarkedsdeltakere og finansielle produkter som etter offentliggjøringsforordningen må offentliggjøre informasjon om hvordan foretakenes investeringer bidrar til bærekraftig utvikling.



Master i astrofysikk
Ingrid Marie Kjølseth
Associate i Climate Change and Sustainability Services i EY



Maskiningeniør, MBA Energy
Jerome Alexander Kirkwood
Manager i Climate Change and Sustainability Services i EY

Disse gruppene må nå, ifølge taksonomiforordningen, rapportere på hvor stor andel av deres investeringer som kan anses som bærekraftig etter kriteriene i klassifiseringssystemet. Foretak som oppgir hvor mye av deres investeringer som er plassert i aktiviteter som er i samsvar med taksonomien, vil gi uvurderlig informasjon for investorer om deres bærekraftsstrategi, plan for omstilling, og bærekraftsytelse.

Hva anses som en bærekraftig aktivitet?

Ifølge taksonomiforordningen må en økonomisk aktivitet tilfredsstillende følge krav for å kunne anses som bærekraftig:

1. Bidra vesentlig til minst ett av de følgende seks miljømålene:
 - Begrensning av klimaendringer
 - Klimatilpasning
 - Bærekraftig bruk og beskyttelse av vann- og havressurser
 - Omstilling til en sirkulærøkonomi
 - Forebygging og bekjempelse av forurensning

Taksonomiforordning – klassifisering av bærekraftige aktiviteter

I 2018 satte EU-kommisjonen i gang en aksjonsplan for finansiering av bærekraftig vekst, og aksjon nummer en var å etablere et klassifiseringssystem for bærekraftige aktiviteter. Etter nesten to år har EUs taksonomiforordning endelig blitt lansert. Forordningen er et verktøy som vil gjøre det mulig å rapportere på omstillingen til en økonomi i samsvar med EUs miljømål. Dette verktøyet vil bringe oss enda et steg nærmere å nå EUs ambisiøse klimamål om et klimanøytralt EU innen 2050.

Fra direktiv for ikke-finansiell rapportering til taksonomiforordning

I 2014 lanserte EU-direktivet om ikke-finansiell rapportering regler om rapportering av ikke-finansiell og mangfoldsinformasjon. Direktivet stiller krav om offentliggjøring av informasjon om miljø, sosiale og personalforhold, respekt for menneskerettigheter, anti-korrupsjon og bestikkelsessaker. Dette direktivet var en oppdatering til det opprinnelige finansielle regnskapsdirektivet. Oppdateringen viste hvordan selskapsrapportering var i ferd med å endres, og at ikke-finansiell informasjon var blitt enda viktigere for vurdering av en virksomhets fremtidige ytelse og lønnsomhet.

- Beskyttelse og gjenopprettelse av biologisk mangfold og økosystemer
2. Ikke gjøre vesentlig skade på noen av de seks miljømålene
 3. Overholde minimumsvilkår til menneskerettigheter
 4. Følge de tekniske screeningkriterier som er definert i taksonomien

Hvordan en aktivitet bidrar vesentlig til miljømål er nærmere beskrevet i vedleggene til taksonomiforordningen. Tekniske screening-kriterier som er inkludert i vedleggene, beskriver krav som må oppnås for at aktiviteten kan

anses å bidra vesentlig til miljømålet. Disse kriteriene er definert ulikt for ulike sektorer og industrier.

Hvilke sektorer er omfattet av taksonomiforordningen?

NACE-koder (næringslivskoder i Norge) er brukt for å identifisere økonomiske aktiviteter som er dekket av taksonomiforordningen. NACE-koder ble utvalgt fremfor sektorer eller industri fordi forordningen omfatter en stor del av økonomiske aktiviteter, og fordi den er kompatibel med EUs medlemsland og internasjonale rammer. Det er

viktig å legge merke til at ikke alle økonomiske aktiviteter er omfattet av taksonomiforordningen. Foreløpig er sektorene som er omfattet, enten ansvarlig for store mengder utslipp (93 % av alle direkte utslipp i EU) eller har stor mulighet til å bidra til vesentlige kutt i utslipp fra andre sektorer.

Til tross for at ikke alle økonomiske aktiviteter er omfattet av taksonomiforordningen, er virksomheter oppfordret til å inkludere en forklaring i sin offentliggjøring av ikke-finansiell informasjon, og nevne at deres aktiviteter ennå ikke er omfattet av taksonomiforordningen fremfor å skrive at de ikke oppnår tekniske screening-kriterier.

Vi har snakket med to av våre kollegaer som har jobbet med noen av de første selskapene i Norge som skal implementere taksonomiforordningen i sitt arbeid, Yvonne Fadnes og Dan Jakob Wangen.

Betydning for bank- og finanssektor

– Taksonomien stiller strengere krav enn hva som har blitt gjort før, og vil bistå selskaper i å rapportere relevant informasjon som demonstrerer hvordan deres aktiviteter er bærekraftige, sier Yvonne Fadnes, klimakonsulent hos EY. Hun er taksonomikspert innenfor bank- og finanssektoren og har skrevet flere artikler om temaet.

– I første omgang vil det kreve at banker og finansaktører må sette seg inn i de bærekraftige aspektene ved investeringene sine og rapportere på dette. Deretter stilles det krav til hvordan selskaper i andre sektorer kan oppnå kriteriene, sier hun. Videre forteller Fadnes at siden bankene investerer i selskaper, resulterer det i at de i enda større grad må gå i dialog med selskaper for å forsvare at de har bærekraftige produkter i tråd med taksonomien. Rapporteringskrav vil være en driver for at finansaktører skal forbedre seg. Det setter bærekraft på agendaen og gjør at flere vil investere i det, selv uten pålagte krav.

– Alt som i dag defineres som bærekraftig, vil måtte revideres, og dette gir en ny linse for rapporteringen, sier Fadnes.

Taksonomien viser veikartet til nullutslippssamfunnet, slik at et selskap kan bruke det til å bane vei for hvor man ønsker å gå. Taksonomien kommer til å bli innarbeidet i stor grad i ikke-finansiell rapportering, og overgangen kommer til å bli flytende. Taksonomien gjør at man må spesifikt bidra til et eller flere miljømål, med definitive reguleringer som må følges. Grønne lån er i dag basert på standarder som ikke er lovregulert, men som nå blir lovfestet. Ved å heve standarden og kreve det samme rammeverket av alle, vil man få langt større utbytte og bedre forståelse av produkter og tjenester som er merket som bærekraftige, sier hun.

Betydningen for selskaper

Dan Jakob Wangen, senior manager i EY, forteller om påvirkningen av EUs taksonomi på selskaper. Wangen, som jobber med bærekraftsrapportering fra et selskapsperspektiv, sier at direktivet fortsatt er såpass ferskt at det ikke er mange selskaper som har begynt å jobbe med det. Først må kapitalmarkedet finne ut av hva det betyr for dem for at de skal kunne sette krav til selskapene. Det er derfor en forsinkelse i at kapitalmarkedet har forstått betydningen nå og selskapene henger litt etter i modenhet og forståelse av konsekvenser, sier han.

– Det man ser er at selskapene som allerede jobber med grønn finans, for eksempel selskaper som allerede har grønne obligasjoner og bærekraftslån, er tidlig på banen. Dette er fordi de vil videreføre de grønne instrumentene de allerede har. For selskaper som skal refinansieres allerede i 2021 eller 2022, blir det dermed fort hastverk med å forstå og iverksette taksonomien.

Alle selskaper må følge samme rammeverk, men konsekvensene av dette avhenger sterkt av hvor godt selskapene etterlever taksonomiforordningen. Når man utvikler nye prosjekter,

vil man måtte stille spørsmål om hvordan taksonomien påvirker lånebetingelsene og om man i det hele tatt får finansiering. Et viktig spørsmål blir derfor om de kan spare penger på å gjøre prosjektet grønt, og dermed kunne kvalifisere til et grønt lån med bedre lånebetingelser. Baksiden av dette kan også være at kapitaltilgang blir begrenset, og at et selskap må akseptere dårligere lånebetingelser, sier han.

Han forteller videre at dette dermed vil ha en direkte betydning for «business case» for nye prosjekter. – Selskaper vil presses til å bevege seg i en grønn retning og utvikle prosjekter med grønt fokus. Aktører kan dermed bli tvunget til å måtte designe prosjektene basert på taksonomiens kriterier for å sikre at de får finansiering og eventuelt den store fordelene ved å kategoriseres som grønn. Taksonomien vil dermed både kunne fungere som en pisk og som en gulrot avhengig av hvilken sektor de tilhører og hvilke prosjekter de ønsker å realisere, sier Wangen.

Videre arbeid for selskapene

For virksomheter som må rapportere på ikke-finansiell informasjon, vil rapporteringskravet på de to første miljømålene inntreffe allerede i 2022 (for regnskapsår 2021), og for alle seks miljømål i 2023 (for regnskapsår 2022). For finansaktører må informasjonen offentliggjøres for de to første målene innen 31. desember 2021, og alle seks innen 31. desember 2022.

Hvordan informasjonen må offentliggjøres, blir besluttet av kommisjonen innen juni 2021. Selv om det kan virke lenge til, er mye av informasjonen ikke lett tilgjengelig for virksomhetene. Informasjonen er ofte fragmentert, og i de fleste tilfellene har ikke virksomheten dokumentasjon nok til å kunne bevise at deres økonomiske aktiviteter er i samsvar med taksonomiforordningen. Det er derfor viktig å begynne med kunnskapsoverføringsarbeidet nå for å sikre at virksomheter forstår hvilke krav deres økonomiske aktiviteter må oppfylle for at de kan anses som bærekraftige iht. taksonomien.